ESW Comm progression grid skills welsh

Sgiliau Hanfodol Cymru

Cyfathrebu: dilyniant: sgiliau

Nodiadau pwysig:

1. Mae pob lefel o'r sgil yn ymgorffori'r lefelau blaenorol ac yn adeiladu arnyn nhw.
2. Rhaid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r dogfennau 'Ymhelaethu ar ofynion y dystiolaeth' a 'Diffiniadau Gorfodol Cyfathrebu' sy'n rhoi manylion mandadol am bob cydran ac sy'n rhan hanfodol o'r safonau.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
Siarad a gwrando	• ddefnyddio geiriau allweddol i gael gwybodaeth benodol	• ddethol manylion o esboniadau, cyfarwyddiadau a naratifau byr	• ddethol manylion o esboniadau, cyfarwyddiadau a naratifau	• ganfod manylion a gwybodaeth berthnasol o esboniadau, cyfarwyddiadau a thrafodaethau mewn ystod o gyd-destunau	• ganfod manylion a gwybodaeth berthnasol o esboniadau, cyfarwyddiadau, trafodaethau a chyflwyniadau ar ystod o dopigau ac mewn ystod o gyd-destunau	• ganfod manylion a gwybodaeth berthnasol o esboniadau, cyfarwyddiadau, trafodaethau a chyflwyniadau cymhleth
	• dilyn cyfarwyddiadau un cam mewn cyd-destun cyfarwydd, gan ofyn am ailadrodd y cyfarwyddiadau os oes angen	• canfod y prif bwyntiau mewn cyflwyniadau byr	• canfod gwybodaeth berthnasol a gwybodaeth newydd mewn trafodaethau, esboniadau a chyflwyniadau byr			• deall a dilyn esboniadau a chyfarwyddiadau manwl mewn ystod o dopigau mewn cyd-destunau cyfarwydd a llai cyfarwydd
	• ymateb i geisiadau am wybodaeth bersonol	• canfod teimladau a barn sy'n cael eu mynegi yn syml	• ymateb yn briodol i'r hyn mae eraill yn ei ddweud	• gwrando'n ofalus ac ymateb yn adeiladol i'r hyn mae eraill yn ei ddweud	• ymateb yn adeiladol i feirniadaeth	• ymateb yn adeiladol i feirniadaeth

	Lefel Mynediad 1	**Lefel Mynediad 2**	**Lefel Mynediad 3**	**Lefel 1**	**Lefel 2**	**Lefel 3**
			• defnyddio strategaethau i egluro a chadarnhau eich bod yn deall	• defnyddio strategaethau i ddangos eich bod yn gwrando ac i egluro a chadarnhau eich bod yn deall	• defnyddio strategaethau i ddangos eich bod yn gwrando ac i egluro a chadarnhau eich bod yn deall • adnabod bwriadau'r siaradwr	• defnyddio strategaethau i ddangos eich bod yn gwrando ac i egluro a chadarnhau eich bod yn deall • adnabod bwriadau'r siaradwr
	• siarad yn glir er mwyn cael eich clywed a'ch deall • holi am rywbeth	• siarad yn glir er mwyn cael eich clywed a'ch deall • holi am rywbeth a	• siarad yn glir er mwyn cael eich clywed a'ch deall gan ddefnyddio eglurder, cyflymder ac ymadroddi priodol • holi am rywbeth a	• barnu pryd i siarad a faint i'w ddweud • mynegi ffeithiau, cwestiynau, esboniadau, cyfarwyddiadau, adroddiadau a disgrifiadau o dopigau cyfarwydd yn glir • defnyddio strategaethau i gefnogi'r hyn yr ydych yn ei ddweud • cyflwyno gwybodaeth a syniadau mewn dilyniant rhesymegol	• defnyddio geirfa a mynegiant amrywiol sy'n addas i'ch pwrpas chi • rhoi manylder a datblygiad pellach i egluro a chadarnhau dealltwriaeth • defnyddio strategaethau priodol, gan gynnwys iaith a chyfathrebu dieiriau, i gefnogi'r hyn yr ydych yn ei ddweud	• defnyddio geirfa a mynegiant arbenigol, amrywiol a phriodol sy'n addas i'ch pynciau, pwrpasau a'ch sefyllfa chi

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
	drwy ddefnyddio termau priodol	gofyn cwestiynau i gael gwybodaeth mewn cyd-destunau bywyd bob dydd	gofyn cwestiynau i gael gwybodaeth mewn cyd-destunau cyfarwydd ac anghyfarwydd			
	• holi cwestiynau i gael gwybodaeth benodol	• holi cwestiynau er mwyn deall yn gliriach				
		• ymateb i gwestiynau syml	• ymateb i ystod o gwestiynau am dopigau cyfarwydd	• ymateb i gwestiynau am ystod o bynciau cyfarwydd		
					• cadarnhau bod y gwrandäwr/ gwrandawyr yn deall ystyr yr hyn yr ydych yn ei fynegi	• cadarnhau bod y gwrandäwr/ gwrandawyr yn deall ystyr yr hyn yr ydych yn ei fynegi
	• gwneud datganiadau o ffaith yn glir	• mynegi datganiadau o ffaith ac adroddiadau a disgrifiadau byr yn glir	• mynegi datganiadau o ffaith yn glir a rhoi esboniadau, adroddiadau a disgrifiadau byr			
	• mynegi’ch teimladau a’ch barn pan fo hynny’n briodol	• mynegi’ch teimladau a’ch barn pan fo hynny’n briodol	• mynegi’ch teimladau a’ch barn yn glir pan fo hynny’n briodol	• mynegi’ch teimladau a’ch barn yn glir pan fo hynny’n briodol		
	• defnyddio iaith sy’n addas i’ch gwrandäwr/ gwrandawyr	• defnyddio iaith sy’n addas i’ch gwrandäwr/ gwrandawyr	• defnyddio iaith a chywair sy’n addas i’ch gwrandäwr/ gwrandawyr	• defnyddio iaith sy’n addas i’ch gwrandäwr/ gwrandawyr a’r cyd-	• defnyddio iaith a chyfathrebu dieiriau sy’n addas i’ch gwrandäwr/	• addasu’ch iaith a’r hyn yr ydych yn ei ddweud i weddu i bynciau, pwrpasau a

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
				destun	gwrandawyr a'r sefyllfa	sefyllfaoedd gwahanol • rhoi adborth adeiladol
				• paratoi ar gyfer trafodaethau fel y gallwch ddweud pethau a darparu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r pwnc a phwrpas y drafodaeth	• paratoi ar gyfer trafodaethau fel y gallwch ddweud pethau a darparu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r pwnc a phwrpas y drafodaeth	• paratoi ar gyfer trafodaethau fel y gallwch ddweud pethau a darparu gwybodaeth sy'n berthnasol i'r pwnc a phwrpas y drafodaeth
	• cymryd rhan mewn trafodaeth un i un i gadarnhau cyd-ddealltwriaeth am dopigau cyfarwydd.	• cymryd rhan mewn trafodaeth gyda dau neu fwy o bobl er mwyn sefydlu cyd-ddealltwriaeth am dopigau cyfarwydd • dilyn trywydd trafodaethau sy'n cynnwys dau neu fwy o bobl eraill • cyfrannu'n briodol i drafodaethau.	• cymryd rhan mewn trafodaeth gyda dau neu fwy o bobl er mwyn dod i gyd-ddealltwriaeth am dopigau cyfarwydd • dilyn a deall prif bwyntiau trafodaethau ar bynciau gwahanol gyda dau neu fwy o bobl eraill • cyfrannu'n berthnasol i drafodaethau	• cymryd rhan mewn trafodaeth grŵp bwrpasol er mwyn dod i gyd-ddealltwriaeth • cyfrannu'n glir a pherthnasol i drafodaethau	• cymryd rhan mewn trafodaeth grŵp bwrpasol er mwyn dod i gyd-ddealltwriaeth • cyfrannu'n glir a pherthnasol mewn modd sy'n addas i'ch pwrpas a'ch sefyllfa chi • helpu i symud y	• cymryd rhan mewn trafodaeth grŵp bwrpasol ar bwnc cymhleth er mwyn gweithio tuag at gytundeb • cyfrannu'n glir a pherthnasol mewn modd sy'n addas i'ch pwrpas a'ch sefyllfa chi • datblygu pwyntiau a

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
			• parchu hawliau eraill i gymryd eu tro mewn trafodaethau.	• parchu hawliau eraill i gymryd eu tro mewn trafodaethau • defnyddio ymadroddion neu ystumiau priodol er mwyn ymuno â'r drafodaeth.	drafodaeth yn ei blaen • defnyddio ymadroddion neu ystumiau priodol er mwyn cael ymuno â'r drafodaeth neu er mwyn newid y topig • cynnig tystiolaeth i gefnogi'ch barn a'ch dadleuon • paratoi eich sgwrs/cyflwyniad ▪ crynhoi'r wybodaeth o'ch darllen ac o ffynonellau eraill i fod yn addas i'ch pwrpas • siarad yn glir mewn modd sy'n addas i'ch pwnc, eich pwrpas a'ch sefyllfa • peidio gwyro oddi ar y	syniadau, gan ddangos ymwybyddiaeth sensitif o deimladau, credoau a barn pobl eraill • annog eraill i gyfrannu ▪ paratoi eich sgwrs/cyflwyniad gan sicrhau ei bod/ei fod yn addas i'ch pwrpas ▪ casglu ynghyd gwybodaeth o'ch darllen ac o ffynonellau eraill er mwyn cyflwyno eich dehongliad eich hun i fod yn addas i'ch pwrpas • siarad yn glir a defnyddio iaith ac arddull cyflwyno sy'n addas i'ch pwrpas, cymhlethdod y pwnc, ffurfioldeb y sefyllfa ac anghenion y gynulleidfa • trefnu'r hyn sydd

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
					pwnc a sicrhau bod dilyniant rhesymegol i strwythur eich sgwrs/cyflwyniad er mwyn helpu'ch cynulleidfa i ddilyn trywydd eich meddwl neu gyfres o ddigwyddiadau • defnyddio amrywiaeth o ffyrdd i gefnogi prif bwyntiau eich sgwrs/ cyflwyniad, gan gynnwys defnyddio delweddau neu ddeunydd arall.	gennych i'w ddweud er mwyn symud yn rhesymegol o'r naill ran i'r nesaf yn eich cyflwyniad • defnyddio amrywiaeth o dechnegau i gyfathrebu â'r gynulleidfa, gan ddefnyddio delweddau a deunydd eraill i gefnogi neu ychwanegu at yr hyn yr ydych yn ei ddweud.

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
Darllen	• adnabod llythrennau'r wyddor – y priflythrennau a'r llythrennau bach	• ddefnyddio llythrennau cyntaf geiriau i ddod o hyd i eiriau a'u trefnu yn ôl trefn yr wyddor	• ddefnyddio llythrennau cyntaf ac ail lythrennau geiriau i ddod o hyd i eiriau a'u trefnu yn ôl trefn yr wyddor			
	• datgodio geiriau arferol syml	▪ defnyddio gwybodaeth ffonig a graffig i ddatgodio geiriau				
	• adnabod a deall geiriau syml, arwyddion a symbolau	• darllen a deall arwyddion a symbolau perthnasol yn ogystal â geiriau sy'n cael eu defnyddio yn aml • darllen a deall geiriau sy'n gysylltiedig â gwybodaeth bersonol, gan gynnwys enw cyntaf, cyfenw, cyfeiriad, cod post, oedran, dyddiad geni	• darllen a deall ystod o eiriau ac ymadroddion cyffredin a pherthnasol	• ddarllen a deall geiriau ac ymadroddion allweddol arbenigol a pherthnasol	• ddarllen a deall geirfa arbenigol	▪ ddarllen a deall geirfa arbenigol a chymhleth
	• darllen testunau byr a delweddau syml am dopigau cyfarwydd â	• olrhain a deall y prif ddigwyddiadau mewn testunau	• olrhain a deall y prif ddigwyddiadau mewn testunau syml sy'n fwy nag	• canfod y prif bwyntiau a'r syniadau mewn testunau a	• canfod y prif bwyntiau, y syniadau a thrywydd y ddadl a'r ymresymu sydd mewn testunau a	• canfod y prif bwyntiau, y syniadau a thrywydd y dadl a'r ymresymu sydd mewn testunau

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
	phatrymau iaith sy’n cael eu hailadrodd • dilyn naratif ysgrifenedig byr ar dopig neu brofiad cyfarwydd • cydnabod gwahanol bwrpasau testunau ▪ dod o hyd i ystyr geiriau nad ydych yn eu deall	cronolegol a chyfarwyddiadol byr a delweddau syml ar dopigau cyfarwydd • cydnabod gwahanol bwrpasau testunau • dod o hyd i wybodaeth gan ddefnyddio capsiynau a darluniau • dod o hyd i ystyr geiriau nad ydych yn eu deall gan ddefnyddio geiriadur syml • darllen a deall cysyllteiriau ac ymadroddion adferfol mewn gorchmynion a chyfarwyddiadau	un paragraff o hyd a delweddau syml ar dopigau cyfarwydd ac sy’n ymwneud â bywyd bob dydd • cydnabod gwahanol bwrpasau testunau • dod o hyd i wybodaeth gan ddefnyddio systemau trefnu, a’i deall • dod o hyd i ystyr geiriau nad ydych yn eu deall gan ddefnyddio geiriadur • adnabod, darllen a deall iaith nodweddiadol testunau cyfarwyddiadol • adnabod y prif bwyntiau a’r syniadau mewn	delweddau • cydnabod pwrpas amrywiaeth o destunau • dod o hyd i wybodaeth gan ddefnyddio systemau trefnu, a’i deall ▪ dod o hyd i ystyr geiriau ac ymadroddion nad ydych yn eu deall gan ddefnyddio deunyddiau cyfeiriol	delweddau, gan gynnwys yr hyn sydd ynghudd ynddynt • cydnabod pwrpas a bwriadau’r awdur, gan gynnwys pan fydd awdur yn awgrymu yn hytrach na dweud • dod o hyd i wybodaeth gan ddefnyddio systemau trefnu, a’i deall • dod o hyd i ystyr geiriau ac ymadroddion anghyfarwydd gan ddefnyddio deunyddiau cyfeiriol	a delweddau, gan gynnwys yr hyn sydd ynghudd ynddynt • cydnabod pwrpas a bwriadau’r awdur, a deall ystyr a awgrymir yn hytrach na’i ddweud • dod o hyd i wybodaeth gan ddefnyddio systemau trefnu, a’i deall • dod o hyd i ystyr geiriau ac ymadroddion anghyfarwydd gan ddefnyddio deunyddiau cyfeiriol • cymharu adroddiadau ac adnabod barn a gogwydd posibl

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
			testunau • sgimio teitlau, penawdau a darluniau er mwyn penderfynu a yw deunydd o ddiddordeb • sganio testunau i ddod o hyd i wybodaeth • cael gwybodaeth benodol drwy ddarllen yn fanwl • cael ystyr mewn delwedd	• cael gwybodaeth o destunau a delweddau, gan gynnwys testun sy'n awgrymu ystyr yn hytrach na'i ddweud yn bendant	▪ dewis a defnyddio mathau gwahanol o destunau di-dor i gael gwybodaeth berthnasol	ynddynt ▪ dewis ac archwilio ystod o destunau cymhleth gwahanol i gael gwybodaeth berthnasol ▪ archwilio a deall gwybodaeth gymhleth a llinellau ymresymu cymhleth mewn testunau
	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.	• gofyn i eraill pan rydych yn ansicr ynglŷn â'r hyn yr ydych wedi'i ddarllen.

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
Ysgrifennu	• ysgrifennu llythrennau'r wyddor drwy ddefnyddio priflythrennau a llythrennau bach • defnyddio geiriau ac ymadroddion i gofnodi neu gyflwyno gwybodaeth • defnyddio iaith briodol • llunio brawddegau syml	• ddefnyddio geiriau ac ymadroddion i gofnodi neu gyflwyno gwybodaeth • defnyddio iaith briodol • llunio brawddegau syml • defnyddio ansoddeiriau'n briodol	• gynllunio a drafftio'r ysgrifennu • cyflwyno gwybodaeth syml ▪ defnyddio iaith briodol • llunio brawddegau gan ddefnyddio cysyllteiriau cyffredin • trefnu'r gwaith ysgrifennu yn baragraffau byr lle y bo hynny'n briodol • defnyddio gramadeg sylfaenol	• gynllunio a drafftio'r ysgrifennu • cyflwyno gwybodaeth berthnasol mewn ffurfiau sy'n addas i'ch pwrpas a'ch cynulleidfa • llunio brawddegau cyfansawdd gan ddefnyddio cysyllteiriau priodol • trefnu'r gwaith ysgrifennu yn baragraffau sy'n dangos dilyniant rhesymegol • defnyddio gramadeg sylfaenol	▪ grynhoi gwybodaeth o'ch darllen ac o ffynonellau eraill i fod yn addas i'ch pwrpas chi • cynllunio a drafftio'r ysgrifennu • cyflwyno gwybodaeth berthnasol mewn ffurfiau sy'n addas i'ch pwrpas a'ch cynulleidfa • llunio brawddegau cymhleth gan ddefnyddio ystod o gysyllteiriau priodol • trefnu'r gwaith ysgrifennu yn baragraffau sy'n helpu i wneud yr ystyr yn glir • defnyddio gramadeg	• gasglu ynghyd gwybodaeth o'ch darllen ac o ffynonellau eraill er mwyn cyflwyno'ch dehongliad eich hun i fod yn addas i'ch pwrpas • cynllunio a drafftio'r ysgrifennu • dewis a defnyddio ffurfiau ac arddulliau ysgrifennu sy'n addas i'ch pwrpas, eich cynulleidfa a chymhlethdod y pwnc • trefnu'r deunydd yn gydlynol er mwyn iddo fod yn addas i hyd, cymhlethdod a phwrpas eich testun • defnyddio gramadeg yn gywir

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
			yn gywir, gan gynnwys cytundeb priodol berf - amser, goddrych - berf	yn gywir	yn gywir	
	• atalnodi brawddeg syml â phriflythyren ac atalnod llawn	• atalnodi'n gywir, gan gynnwys priflythrennau, atalnodau llawn a marciau cwestiwn	• atalnodi'n gywir, gan gynnwys priflythrennau, atalnodau llawn, marciau cwestiwn, ebychnodau	• atalnodi'n gywir, gan gynnwys collnodau	• atalnodi'n gywir, gan gynnwys atalnodau a dyfynodau	• atalnodi'n gywir
	• sillafu rhai geiriau allweddol personol a geiriau cyfarwydd yn gywir	• sillafu'r rhan fwyaf o fanylion personol a geiriau cyffredin cyfarwydd yn gywir	• sillafu'r geiriau yr ydych yn eu defnyddio fwyaf aml yn gywir	• sillafu'n gywir gan gynnwys geiriau arbenigol	• sillafu'n gywir gan gynnwys geiriau arbenigol	• sillafu geiriau yn gywir
			• sylweddoli bod treiglo'n gallu helpu'r ystyr	• defnyddio treigladau	• defnyddio treigladau	▪ defnyddio treigladau .
				• barnu pa mor berthnasol yw gwybodaeth a faint o fanylder i'w gynnwys at eich pwrpas	• strwythuro'ch gwaith ysgrifennu i helpu darllenwyr i ddilyn a deall eich prif bwyntiau	• dewis a defnyddio arddull a chywair sy'n addas i'ch cynulleidfa, y ffurfioldeb sydd ei angen a natur y pwnc
				• defnyddio iaith sy'n addas i'r pwrpas a'r gynulleidfa	• cyflwyno gwybodaeth a syniadau mewn dilyniant rhesymegol neu berswadiol	• cyflwyno gwybodaeth a syniadau mewn dilyniant rhesymegol neu berswadiol
				• defnyddio delweddau perthnasol i helpu'r darllenwr i ddeall eich prif bwyntiau	• defnyddio gwahanol arddulliau, gan gynnwys iaith ffurfiol ac anffurfiol i fod yn	

	Lefel Mynediad 1	Lefel Mynediad 2	Lefel Mynediad 3	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
	• cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testun.	• cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testun.	• cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testunau.	• cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testunau.	addas i bwrpasau gwahanol • cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testunau.	• cynhyrchu testun sy'n ddarllenadwy • gwneud eich ystyr yn glir • gwirio a lle y bo angen diwygio eich testunau.